

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

EUROPEISKA UNIONENS HÖGA
REPRESENTANT FÖR UTRIKES FRÅGOR
OCH SÄKERHETSPOLITIK

Bryssel den 26.6.2012
JOIN(2012) 19 final

GEMENSAMT MEDDELANDE TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

**Europeiska unionens politik för den arktiska regionen: framsteg sedan 2008 och vägen
framåt**

{SWD(2012) 182 final}

{SWD(2012) 183 final}

GEMENSAMT MEDDELANDE TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

Europeiska unionens politik för den arktiska regionen: framsteg sedan 2008 och vägen framåt

Sammanfattning

I ett skede då klimatförändringen och den ekonomiska utvecklingen i den arktiska regionen (nedan även kallad *Arktis*) går allt snabbare bör Europeiska unionen öka sitt engagemang för att tillsammans med sina arktiska partner möta utmaningen att skydda miljön och säkerställa en hållbar utveckling i Arktis. Klimatförändringen märks ingenstans tydligare än i Arktis, som är en mycket viktig och sårbar del av jordens natur och klimatsystem. Havsisen i Arktis smälter snabbt, vilket ger upphov till en självaccelererande global uppvärmning¹ och påverkar både ekosystemen och ursprungsbefolkningarnas traditionella försörjning.

I detta gemensamma meddelande från kommissionen och den höga representanten redovisas målen för ett ökat EU-engagemang i arktiska frågor. Det ska också ses mot bakgrund av Europeiska kommissionens ansökan om att på EU:s vägnar tilldelas permanent observatörsstatus i Arktiska rådet, vilken undertecknades gemensamt av vice ordförande Catherine Ashton och kommissionsledamot Maria Damanaki, och av Catherine Ashtons besök i den arktiska regionen (Rovaniemi, Kiruna och Svalbard) i mars 2012 i egenskap av hög representant och vice ordförande. Sedan 2008, då kommissionen antog sitt första meddelande om Arktis har EU etablerat sig som en viktig aktör till stöd för regionen. Europeiska unionen har bidragit till att öka medvetenheten om den inverkan den har på miljön i Arktis och potentialen för en hållbar utveckling i regionen som gynnar både den lokala befolkningen i regionen och EU.

De snabba förändringarna i Arktis utgör ett starkt motiv för EU:s engagemang för miljöskydd och kamp mot klimatförändringen. Förändringarna föranleder också EU att öka sina investeringar i forskning om klimatförändringen i Arktis, som grundval för ytterligare globala och regionala åtgärder.

- Temperaturen under perioden 2005–2010 var den högsta som någonsin uppmätts i Arktis.
- Norra ishavet förväntas bli nästan isfritt på sommaren inom de kommande 30–40 åren.
- Smältningen av arktiska glaciärer och mindre inlandsisar samt det grönländska istäcket bidrog med 40 % av den höjning av den globala havsnivån som konstaterades mellan 2003 och 2008.

(Källa: *Arctic Monitoring and Assessment Programme, 2011 assessment of the impacts of climate change on Snow, Water, Ice and Permafrost in the Arctic (SWIPA)*)

¹ Smältande is ökar de dramatiska effekterna av klimatförändringen i Arktis och påskyndar i synnerhet den globala temperaturökningen genom en minskad albedoeffekt (återreflektering av ljus).

Förändringen av det arktiska landskapet håller samtidigt på att öppna för nya transportleder och utvinning av både mineraltillgångar och andra naturresurser. Samtidigt som detta kommer att gynna både den regionala och globala ekonomin kommer det också att få återverkningar på Arktis känsliga miljö om inte den nya ekonomiska aktiviteten sköts med yttersta försiktighet. Det kommer att kräva ny teknik och en omfattande kunskapsbas för att se till att de ekonomiska möjligheterna inte leder till avsteg från stränga miljökrav eller sker på bekostnad av den unika arktiska miljön.

- Enligt *US Geological Survey* 2009 beräknas 13 % av världens oupptäckta oljetillgångar och 30 % av dess oupptäckta gastillgångar finnas i den arktiska regionen.
- Nordostpassagen, som sträcker sig från Europa till Asien, kan förkorta den tid lastfartyg behöver för att ta sig mellan Stilla havet och Atlanten med cirka en tredjedel. Rutten Yokohama-London via Suezkanalen uppmäter t.ex. 11 447 nautiska mil, medan Nordostpassagen mellan samma hamnar skulle vara cirka 7 474 nautiska mil.
- 88 % av EU:s totala produktion av järnmalm produceras i Barentsregionen.
- Det bor sammanlagt ungefär fyra miljoner personer i den arktiska regionen. Av denna totala befolkning utgör ursprungsbefolkningar cirka 10 %.

Arktis är ett område av växande strategisk betydelse. Regionen illustrerar också hur framgångsrikt internationellt samarbete kan bidra till fred och säkerhet. Det nyligen ingångna fördraget mellan Norge och Ryssland om sjögränser och samarbete i området vid Barents hav och Norra ishavet är ett sådant positivt exempel. Staterna i regionen samarbetar också på basis av den befintliga internationella rättsordningen, bl.a. Förenta nationernas havsrättskonvention. Arktiska rådet, där alla stater i regionen och även ursprungsbefolkningarna är representerade, håller nu på att etableras som det ledande regionala organet.

Europeiska unionen har en viktig roll att spela för att stödja detta framgångsrika samarbete och hjälpa till att hantera de utmaningar som regionen står inför. Europeiska unionen är den främsta internationella förespråkaren för ökade internationella insatser för att bekämpa klimatförändringen genom utveckling av alternativa energikällor, resurseffektivitet och forskning om klimatförändringarna. Tre av EU:s medlemsstater är också företrädare i Arktiska rådet (potentiellt fyra med Island), och EU är också en av de viktigaste destinationerna för resurser och varor från Arktis. Många av unionens politikområden och bestämmelser har därför betydelse för de berörda parterna i Arktis. Europeiska unionen vill också ha närmare kontakter sina partner i Arktis, för få större insikt i de problem och frågor som är viktiga för dem och för att lösa gemensamma utmaningar på ett samordnat sätt.

Några exempel på hur EU:s politik gynnar Arktis:

- **Kampen mot klimatförändringen:** EU är på rätt väg för att uppnå sitt Kyotomål, har gjort konventionens mål att minska växthusgasutsläppen med 20 % till lag och är fast beslutet att också nå det långsiktiga målet att minska utsläppen med 80–95 % till 2050.
- **Forskning om miljön i Arktis:** Kommissionen har gjort ett banbrytande arbete för att utvärdera EU:s nuvarande och framtida inverkan på Arktis, och kommit till

slutsatsen att EU har en väsentlig betydelse för den socioekonomiska och miljömässiga utvecklingen i Arktis.

- **Investeringar i hållbar utveckling i norr:** Under perioden 2007–2013 bidrar EU med drygt 1,14 miljarder euro för att utveckla den ekonomiska, sociala och miljömässiga potentialen i de arktiska delarna av EU och deras grannregioner.
- **Arbete för att minska osäkerheten för framtiden och övervakning av förändringar i Arktis:** Genom det sjunde ramprogrammet har EU bidragit med ungefär 200 miljoner euro i EU-medel till internationell forskningsverksamhet i Arktis.
- **Sjöfart och sjösäkerhet:** Eftersom närmare 90 % av EU:s utrikeshandel transporteras med fartyg har EU stor erfarenhet inom sjöfart, varvsindustri, satellitnavigering, sök- och räddningsinsatser och utveckling av hamninfrastruktur.

Detta meddelande innehåller en genomgång av EU:s insatser i Arktis sedan 2008 och en färdplan för dess åtaganden för det framtida samarbetet med partnererna i Arktis. Som framgår av detta gemensamma meddelande har EU valt en övergripande ansats i fråga om Arktis, och målet är att utnyttja EU:s starka sidor, främja en utveckling under ansvar och utöka samarbetet och dialogen med alla berörda parter i regionen.

Kommissionen och den höga representanten föreslår alltså en vidareutveckling av EU:s politik i fråga om Arktis. EU kommer att

- stödja forskning och sprida **kunskap** för att lösa problemen med miljö- och klimatförändringar i Arktis,
- agera **ansvarsfullt** för att bidra till ekonomisk utveckling i Arktis på grundval av en hållbar resursanvändning och miljömässig sakkunskap,
- ytterligare öka sitt **engagemang** och sin dialog med de arktiska staterna, ursprungsbefolkningar och andra partner.

I den första delen av detta gemensamma meddelande föreslår kommissionen och den höga representanten ett antal lämpliga byggstenar för EU:s konstruktiva engagemang i Arktis, med målet att säkra en hållbar utveckling och bidra till ett effektivt skydd av ekosystemet.

Den andra delen av meddelandet är ett svar på rådets begäran om uppföljning av dess slutsatser om arktiska frågor² och Europaparlamentets resolution om en hållbar EU-politik för de nordligaste regionerna³. Här framhålls bland annat EU:s allt bredare engagemang i regionen, och det ges också en lägesrapport över de frågor som togs upp i kommissionens tidigare meddelande om Europeiska unionen och Arktis från november 2008⁴. Närmare information om framstegen på de politikområden som nämns i meddelandet finns i två medföljande dokument:

² Rådets slutsatser om arktiska frågor, rådets 2985:e möte (utrikes frågor), Bryssel den 8 december 2009.

³ P7_TA (2011) 0024 av den 20 januari 2011.

⁴ KOM(2008) 763 av den 20 november 2008.

1. Arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar med titeln *Inventory of activities in the framework of developing a European Union Arctic Policy* (sammanfattning av de åtgärder som vidtagits i samband med utarbetandet av EU:s politik för Arktis).

2. Arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar med titeln *Space and the Arctic* (rymden och Arktis).

Kommissionen och den höga representanten kommer också att inleda en process för vittomfattande dialog och samråd med de arktiska staterna samt ursprungsbefolkningarna och andra berörda parter. Detta kommer att hjälpa EU att ytterligare finslipa sin politik och se till att dess framtida bidrag till Arktis har stöd från regionala aktörer och bidrar till de arktiska staternas gemensamma insatser.

Kommissionen och den höga representanten ser fram emot diskussioner med rådet och Europaparlamentet om detta meddelande.

Del 1: Att möta de kommande utmaningarna

Kommissionens tre centrala politiska mål från 2008 kan sammanfattas på följande sätt:

- Att skydda och bevara Arktis i samarbete med dess befolkning.
- Att främja hållbar resursanvändning.
- Att vidareutveckla det internationella samarbetet.

EU:s insatser sedan 2008 har lett till påtagliga resultat⁵ i fråga om miljöskydd, forskning och ekonomisk utveckling, och den särskilda tonvikten på skydd av den arktiska miljön förblir hörnstenen i EU:s politik gentemot Arktis. Eftersom det uppenbart sker snabba förändringar i Arktis är tiden nu mogen för att vidareutveckla EU:s politik i förhållande till regionen, välja en bredare ansats och koppla den till EU:s Europa 2020-strategi för smart och hållbar tillväxt för alla, samtidigt som man bör fortsätta att stödja alla ansträngningar för ett effektivt skydd av den känsliga arktiska miljön. Vidare bör EU:s åtgärder i fråga om Arktis fungera som ett stöd för de arktiska staternas egna ansträngningar och anpassas till ursprungsbefolkningarnas och de lokala befolkningsgruppernas behov.

I detta dokument anges därför kortfattat hur politiken kan utformas, med **kunskap, ansvar och engagemang** som ledord.

1. KUNSKAP

Med tanke på de potentiella globala temperaturhöjningarna är det av stor vikt att utveckla en solid vetenskaplig förståelse för hur snabb och omfattande klimatförändringen i Arktis är och hur detta påverkar resten av världen. En hållbar utveckling i Arktis kommer att kräva att man kontinuerligt mäter hur en ökad mänsklig aktivitet i regionen påverkar dess känsliga miljö. EU kommer därför att rikta in sina kunskapsbefrämjande insatser på att förbättra vår förståelse av Arktis genom att investera i forskning om regionen, vidareutveckla tekniken för

⁵ En översikt över de viktigaste åtgärderna och resultaten återfinns i den andra delen av detta meddelande samt i arbetsdokumentet *Inventory of activities in the framework of developing a European Union Arctic Policy* (sammanfattning av de åtgärder som vidtagits i samband med utarbetandet av EU:s politik för Arktis).

övervakning av Arktis från rymden, främja nätverk för information och observation samt allmänt öka kunskapsbasen och den tekniska expertisen.

1.1 Stärka kompetensen och dialogen på miljöområdet och förbättra skyddet av den arktiska miljön

EU har åtagit sig att skydda den globala miljön och kommer att stödja alla ansträngningar för att garantera en effektiv förvaltning av den känsliga arktiska miljön.

- EU kommer att samarbeta med andra för att bekämpa den globala klimatförändringen, skydda miljön i Arktis och bygga en större vetenskaplig kunskap för att möta dessa utmaningar.
- I april 2012 anslöt sig Europeiska kommissionen till klimatkoalitionen för att minska kortlivade föroreningar (*Climate and Clean Air Coalition to Reduce Short-Lived Climate Pollutants*). Detta initiativ bör komplettera FN:s nödvändiga insatser för att minska de globala utsläppen av växthusgaser.
- EU är fast beslutet att skapa ett rättsligt bindande globalt instrument som ska täcka kvicksilveranvändningens livscykel under överinseende av FN:s miljöprogram (Unep). Detta är en fråga som är av särskilt stor betydelse för Arktis.

1.2 Att möta framtidens utmaningar genom forskning

Inom ramen för Europa 2020-strategins flaggskeppsinitiativ Innovationsunionen⁶ och Horisont 2020⁷, det föreslagna investeringsprogrammet för forskning och innovation för perioden 2014-2020, lägger kommissionen om EU:s strategi för forskning och innovation på ett sådant sätt att den fokuserar på de utmaningar som samhället står inför. Till dessa utmaningar hör klimatförändringen, energi- och resursbrist, hälsofrågor och demografiska förändringar samt vatten- och livsmedelsförsörjning. Målet är att uppnå resultat som är relevanta för det ekonomiska och politiska beslutsfattandet. Den föreslagna finansieringen av Horisont 2020 (80 miljarder euro) innebär en betydande ökning av EU:s tidigare forskningsprogram och kommer att göra det möjligt för EU att ge ett ännu mer betydande bidrag till forskningen om Arktis. Kommissionen kommer också att

- fortsätta sina kontakter med andra aktörer på den internationella arenan, inklusive Arktiska rådets medlemmar, för att få till stånd internationella lösningar på de förestående utmaningarna, som ju har en påverkan på samhället långt bortom Europas gränser,
- vidareutveckla samarbetet med våra arktiska partner för att skapa forskningsinfrastrukturer i internationell skala.

EU kommer därför att sträva efter ett brett samarbete med stater som är verksamma inom tvärvetenskaplig forskning om Arktis och när det gäller att bygga ny forskningsinfrastruktur. En ökad samordning av forskningsprogrammen om Arktis kommer att ge ett viktigt bidrag till kunskapsbasen och samtidigt öka forskningsprogrammets kostnadseffektivitet och inverkan.

⁶ KOM(2010) 546 av den 6 oktober 2010.

⁷ KOM(2011) 808 och de tillhörande förslagen KOM(2011) 809, KOM(2011) 810, KOM(2011) 811 och KOM(2011) 812 av den 30 oktober 2011.

I detta avseende måste man också ta hänsyn till de sociala och ekonomiska dimensionerna av problemen, t.ex. klimat- och miljöförändringarnas konsekvenser för lokalbefolkningen och den ekonomiska verksamheten.

1.3 Att utnyttja information till fullo

Att sammanföra alla befintliga informationskällor är det bästa sättet att se till att beslutsfattare är välinformerade och att utvecklingen av Arktis kan fortsätta på ett sätt som är hållbart och medför fördelar för de arktiska staterna och lokalbefolkningen:

- Som en uppföljning av sin uppmärksammade utvärdering av EU:s roll i Arktis (*EU Arctic Footprint and Policy Assessment*)⁸ kommer kommissionen att fortsätta arbeta för informationsutbyte med de arktiska staterna och andra berörda parter som stöd för utformningen av den framtida politiken. Detta skulle även innefatta uppgifter från operativ övervakning och observation, fjärranalys, forskning samt lokalt baserad övervakning och traditionell kunskap.
- Kommissionen kommer att genomföra en förberedande åtgärd, som godkänts av budgetmyndigheten och där budgeten uppgår till 1 miljon euro. Denna åtgärd har till syfte att förbereda en strategisk bedömning av utvecklingens konsekvenser för Arktis. Projektet kommer också att tjäna som en uppföljning av initiativet i meddelandet från 2008, där man föreslog att undersöka möjligheten att inrätta ett europeiskt centrum för arktisk information och det kommer för detta ändamål att innefatta ett genomförbarhetstest för en eventuell informationsplattform för Arktis, som skulle sammanlänka ledande forskningscentrum och universitet inom och utanför unionen där det bedrivs Arktisforskning.

EU kommer att samarbeta med de arktiska staterna för att förbättra kapaciteten för övervakning, inklusive användning av satelliter.

- Satelliter i jordnära omloppsbanor spelar en central roll för såväl kommunikation som navigering och observation i Arktis. EU:s satellitprogram har redan inneburit ett betydande stöd till dem som lever och arbetar i regionen. Detta stöd kommer att utvecklas ytterligare i och med den planerade installationen av Galileo och nya Sentinel-satelliter inom ramen för det europeiska jordövervakningsprogrammet (GMES). Sentinel-satelliterna gör det möjligt att följa havsisens utbredning och tjocklek. Dessutom kan de bidra till genomförandet av den nyligen ingångna överenskommelsen mellan medlemsstaterna i Arktiska rådet om sök- och räddningstjänster.
- EU och medlemsstaterna har för avsikt att fram till 2020 utveckla en gemensam plattform för att sammanföra information om tillståndet i haven i och kring Europa samt för högupplöst kartläggning av havsbotten. Kartor över havsbotten kan bidra till att skapa säkra transportrutter på arktiska vatten.
- EU kommer att ge stöd till det gemensamma miljöinformationssystemet (Seis), inrätta ett informationsnät som ger tillgång till miljödata online, och stödja det nybildade *Sustaining Arctic Observing Network* (SAON), vars syfte är att stärka det internationella engagemanget för att skapa samordnade, panarktiska observations-

⁸ <http://arctic-footprint.eu>

och datadelningssystem som tjäna flera samhällsintressen, särskilt inom områden som miljö, sociala frågor, hälsa, ekonomi och kultur.

2. ANSVAR

EU har nära förbindelser med Arktis. Detta gäller inte bara ur historisk, ekonomisk och geografisk synvinkel, utan EU är också en stor importör av naturresurser från området, och Arktis ingår givetvis också i unionens bredare ansvar för den globala miljön. Arktis innebär både utmaningar och möjligheter, och hur dessa hanteras kommer i hög grad att påverka livet för EU-medborgarna i kommande generationer. Av dessa utmaningar och möjligheter följer ett ansvar. EU anser sig således ha en plikt att bidra till Arktis utveckling på ett ansvarsfullt sätt, dels genom sina finansieringsprogram, dels genom att bidra till en säker och hållbar förvaltning och användning av regionens naturresurser.

2.1 EU-finansiering för hållbar utveckling

Under senare år har stora investeringar i utvecklingen i Arktis utgjort en del av EU:s regionalstöd och andra samarbetsprogram och överenskommelser. Den geografiska räckvidden för vissa program täcker inte bara EU:s medlemsstater, utan också Grönland, Island, Norge och Ryssland.

- Genom att stärka och sammanlänka de olika tillgängliga finansieringsinitiativen (Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling, Europeiska fiskerifonden och instrumentet för stöd inför anslutningen) kan EU på ett påtagligt och positivt sätt gynna utvecklingen av Arktis, vilket är till fördel för lokalsamhällen och ursprungsbefolkningar. I linje med Europa 2020-strategin kommer kommissionen också att diskutera med berörda medlemsstater hur man kan mobilisera finansieringsmöjligheterna inom den kommande fleråriga budgetramen 2014–2020 för att bidra till detta mål. Det är viktigt att se till att de program som finansieras av EU är verkningsfulla och tillgängliga, och att de fyller de faktiska utvecklingsbehoven hos lokalbefolkningen.
- EU är den största bidragsgivaren till stödfonden för partnerskapet för miljön inom den nordliga dimensionen (NDEP), som ger bidrag till projekt som gäller miljöåtgärder och kärnteknisk sanering i Barentsområdet i Arktis. Arbetet fortsätter också med projektet för kommunal vatten- och avloppshantering i Arkhangelsk, där bidraget uppgår till 8,2 miljoner euro. Projektet ska minska de direkta utsläppen av avloppsvatten och förbättra energieffektiviteten.
- Den geografiska räckvidden och prioriteringarna för de framtida yttre åtgärderna och de regionala och gränsöverskridande samarbetsprogrammen (t.ex. för ”norra randområdet”) skulle kunna utvidgas för att möjliggöra ett bredare samarbete mellan länderna runt polcirkeln och se till att EU:s insats för utvecklingen i Arktis maximeras.

2.2 Främja en hållbar förvaltning och användning av resurser

De arktiska staterna och EU har ett gemensamt intresse av att se till att Arktis naturtillgångar både till lands, till sjöss och på eller under havsbotten används på ett hållbart sätt som inte riskerar att störa den arktiska miljön och som är gynnsamt för lokalsamhällena.

- Mot bakgrund av gruv- och oljeindustriernas tilltagande aktivitet i Arktis kommer EU att samarbeta med sina arktiska partner och den privata sektorn för att utveckla teknik som är miljövänlig, medför små risker och skulle kunna användas av utvinningsindustrin i regionen. Gruvbolag baserade i Norden är till exempel, tillsammans med universitet och forskare, viktiga partner i vissa projekt som finansieras genom sjunde ramprogrammet, bland andra Promine⁹ och i I²Mine¹⁰. Den 27 oktober 2011 antog kommissionen ett förslag till förordning om säkerhet för prospekterings-, undersöknings- och produktionsverksamhet för olja och gas till havs¹¹.
- Kommissionens förslag för ett stärkt partnerskap mellan EU och Grönland erbjuder också möjlighet att samarbeta när det gäller skyddet av Grönlands miljö samt utveckling och diversifiering av dess ekonomi. Partnerskapet skulle också ge utrymme för en utökad dialog om naturresurser, vilket skulle bidra till utbytet av kunskap och erfarenheter. Inom ramen för partnerskapet mellan EU och Grönland undertecknades en avsiktsförklaring om samarbete i fråga om mineraltillgångar den 13 juni.
- Sjöfartssektorn i Arktis måste också utvecklas på ett hållbart sätt. Även om det inte finns någon omedelbar utsikt för åretruntsjöfart är EU redo att bidra till utvecklingen av hållbar sjötransport, t.ex. i Nordostpassagen. Säkerhet och miljöpåverkan är viktiga frågor i detta avseende. Kommissionen och EU:s medlemsstater följer noga utvecklingen när det gäller sjötransporter i Arktis, bland annat trafiken och turtätheten för såväl handelsfartyg som kryssningsfartyg i Nordostpassagen, Nordvästpassagen och i de arktiska vattnen i allmänhet, samt vad gäller all praxis och alla krav som kuststaterna kan ha som inverkar på den internationella sjöfarten. EU stöder via kommissionen och medlemsstaterna Internationella sjöfartsorganisationens arbete för att skapa en bindande sjöfartskodex för Arktis. Tillsammans med andra liknande system kommer satellitnavigeringssystemet Galileo för global navigering och positionsbestämning, när det tas i drift 2014, att förbättra säkerheten och sök- och räddningskapaciteten i Arktis.
- Eftersom fartygsolyckor kan orsaka betydande skada på miljön stöder kommissionen, bistådd av Europeiska sjösäkerhetsbyrån, Arktiska rådets arbete för katastrofberedskap, förebyggande åtgärder och respons vid katastrofer, och bidrar också till att följa upp rekommendationerna om sjösäkerhet från utvärderingen av sjöfarten i Arktis från 2009 (*Arctic Marine Shipping Assessment*).
- Som en stor konsument och importör av energi och råvaror från Arktis och teknikleverantör till samma sektor har EU ett intresse av den politik som förs i fråga om resurser i de arktiska staterna. EU kommer att sträva efter att bygga stabila och långsiktiga partnerskap med leverantörer som Kanada, Norge, Ryssland, Förenta staterna och andra partner. EU kommer att prioritera att – som en del av den s.k. externa pelaren i sin råvarustrategi¹² – föra en aktiv råvarudiplomati med de berörda staterna i regionen för att garantera en säker råvarutillförsel, bland annat genom strategiska partnerskap och politisk dialog. Dessutom skulle en hållbar

⁹ <http://promine.gtk.fi/>

¹⁰ <http://www.i2mine.eu/h>

¹¹ KOM(2011) 688 av den 27 oktober 2011.

¹² KOM(2011) 25 av den 2 februari 2011.

resursförvaltning ge ett betydande bidrag till den sociala och ekonomiska utvecklingen av t.ex. Barentsregionen.

- En tredjedel av den fisk som fångas i Arktis säljs på den europeiska marknaden. Studier visar att denna siffra kan öka eftersom fiskbestånden kan komma att förflytta sig norrut till följd av ökade havstemperaturer. EU är angeläget om ett gott samarbete med de arktiska staterna för en hållbar förvaltning av havets biologiska resurser. EU stöder ett hållbart utnyttjande av de arktiska fiskeresurserna som grundar sig på tillförlitliga vetenskapliga utlåtanden och respekterar de lokala kustsamhällenas rättigheter. EU håller således fast vid försiktighetsprincipen, vilken innebär att man innan nya fiskeresurser börjar utnyttjas inför ett regelverk för bevarande och förvaltning av fiskbeståndet för de delar av det fria havet i Arktis som ännu inte omfattas av något internationellt system för bevarande och förvaltning. Behovet av en gemensam förvaltning av fiskbeståndet i det fria havet har för övrigt redan tagits upp av kommissionen vid möten i konferensen för de nordatlantiska fiskeriministerna. De regionala fiskeförvaltningsorganisationerna skulle i princip kunna utvidga sin geografiska räckvidd för detta ändamål.
- När det gäller säljakt kommer kommissionen före utgången av 2012 att lägga fram en rapport om genomförandet av förordning (EG) nr 1007/2009 i EU:s medlemsstater, inbegripet tillämpningen av det undantag som möjliggör handel med sälprodukter från jakt som bedrivs av inuiter och andra ursprungsbefolkningar som en del av deras självhushållning. EU kommer att rätta sig efter resultaten av de rättsliga förfaranden som pågår inom WTO och vid EU-domstolen i anknytning till denna förordning.
- EU kommer också att undersöka ytterligare möjligheter för innovativ ekonomisk aktivitet, till exempel en vidare utveckling av hållbar turism, inbegripet ekoturism, samt sektorn för förnybar energi. Turismen i Arktis ökar, framför allt resor med kryssningsfartyg. Kommissionen stöder och deltar i de översyner och diskussioner som sker inom Internationella sjöfartsorganisationen, Arktiska rådet och andra forum i syfte att förbättra säkerheten för kryssningsfartyg i Arktis, särskilt i områden med begränsad sök- och räddningskapacitet. EU:s regionala, gränsöverskridande och transnationella program för den arktiska delen av EU bidrar till flera olika projekt som syftar till att utveckla nya strategier för turismen i Arktis¹³, t.ex. turistguiden för det norra randområdet¹⁴, som är ett projekt för att utveckla innovativa informationstjänster för turister.

3. ENGAGEMANG

Det är EU:s ambition att ytterligare finslipa sin politik för Arktis i nära samarbete med medlemsstaterna, de fem arktiska staterna utanför EU samt lokalinvånare, inbegripet ursprungsbefolkningar. De arktiska staterna spelar givetvis en framträdande roll i regionen, såväl enskilt som genom sitt deltagande i regionala organ. EU är medvetet om att det redan finns en omfattande rättslig ram för Norra ishavet, med bland annat FN:s havsrättskonvention

¹³ <http://www.interregnord.com/en/projects/N/1-trade-and-industry-development.aspx>

¹⁴ <http://www.northernperiphery.eu/en/projekt/show/& AMP tid = 82.>

(Unclos) och andra internationella instrument¹⁵, och anser att Unclos utgör en viktig grund för förvaltningen av Norra ishavet. Kommissionen är också väl medveten om det omfattande internationella samarbete som redan etablerats mellan de arktiska staterna och inom olika regionala forum för Arktis. Att upprätthålla en gott internationellt samarbete i Arktis och stödja regionens stabilitet är av grundläggande intresse för Europeiska unionen.

EU anser att Arktiska rådet för närvarande är det främsta forumet för det internationella samarbetet i regionen. Kommissionens avdelningar, Europeiska utrikestjänsten och olika EU-byråer har både deltagit som ad hoc-observatörer vid möten i Arktiska rådet och deltagit aktivt i detta råds arbetsgrupper. Kommissionen ansökte den 1 december 2008 om att på EU:s vägnar bli en permanent observatör i Arktiska rådet. I och med att det i maj 2011 antogs kriterier för att bli godkänd som observatör sände kommissionen uppdaterade uppgifter till Arktiska rådets ordförande (dvs. Sveriges utrikesminister Carl Bildt) i en skrivelse undertecknad av vice ordförande Catherine Ashton och kommissionsledamoten Maria Damanaki. En observatörsstatus enligt Arktiska rådets definition skulle göra det möjligt för EU att intensifiera samarbetet och ge ett positivt bidrag till arbetet i rådet. Rollen som observatör skulle hjälpa EU att få djupare förståelse för de frågor som är angelägna för eller som oroar våra partner i Arktis, och därmed lägga en viktig grund för utformningen av EU:s interna politik på området, samtidigt som den skulle utgöra ett komplement till unionens engagemang för Arktis inom Barentsrådet och den nordliga dimensionen. EU kommer att bidra på följande sätt:

- EU kommer att sträva efter att stärka samarbetet om arktiska frågor vid sina bilaterala dialoger med alla sina arktiska partner - Kanada, Island, Norge, Ryssland och Förenta staterna.
- EU:s engagemang i arktiska frågor kommer att stärkas ytterligare genom Islands planerade framtida EU-medlemskap (Island ansökte om medlemskap i EU i juni 2009) och bidra till att lösa gemensamma problem. De pågående anslutningsförhandlingarna ger en kompletterande ram för att diskutera vissa politikområden som rör Arktis.
- När det gäller Grönland regleras förbindelserna med EU genom ULT-beslutet och det omfattande partnerskapet mellan EU och Grönland. Den 7 december 2011 lade kommissionen fram ett lagförslag för att förnya partnerskapet för perioden 2014–2020¹⁶. Som en del av det framtida partnerskapet har kommissionen föreslagit en förbättrad dialog om arktiska frågor som inte bara skulle göra det möjligt för EU att öka sin förståelse av avlägsna arktiska samhällen, utan även ge förutsättningar för utbyte av viktig kunskap om frågor av ömsesidigt intresse.
- Det är av yttersta vikt att hänsyn tas till de arktiska invånarnas åsikter i frågor om ekonomisk utveckling. EU kommer att undersöka lämpliga sätt att se till att företrädarna för ursprungsbefolkningar i Arktis är informerade och rådfrågade om den EU-politik som berör dem, och att de ges plattformar som lämpar sig för att lägga fram synpunkter till EU-institutioner och målgrupper. För detta ändamål kommer

¹⁵ En omfattande översikt över sådana instrument finns i rapporter som sammanställts inom ramen för *Arctic TRANSFORM* <www.arctic-transform.eu> och *EU Arctic Footprint and Policy Assessment* <http://arctic-footprint.eu/sites/default/files/AFPA_Final_Report.pdf>.

¹⁶ KOM(2011) 846, 7.12.2011.

kommissionen och Europeiska utrikestjänsten att öka sina ansträngningar att hålla regelbundna dialoger med ursprungsbefolkningar.

- EU kommer att fortsätta sitt engagemang inom relevanta internationella ramar när det gäller frågor som berör Arktis, till exempel biologisk mångfald, ekosystembaserad förvaltning, långlivade organiska föreningar, marina skyddade områden, internationell sjöfart, säkerhetsnormer på miljöområdet och sjösäkerhetsnormer. Detta bör baseras på befintlig internationell rätt, internationella konventioner och avtal, och på samarbete med internationella organ som FN, Arktiska rådet och Internationella sjöfartsorganisationen. EU kommer också att överväga hur den kan stödja ett effektivt genomförande av internationella avtal som har antagits av Arktiska rådet.
- Kommissionen kommer att fortsätta att samarbeta med internationella partner om rapportering och bedömningar av tillståndet för den marina miljön. Kommissionen kommer också att fortsätta att främja användningen av strategiska miljökonsekvensbeskrivningar i gränsöverskridande sammanhang i enlighet med Esbokonventionen¹⁷. Kommissionen har exempelvis fortsatt sin dialog med Ryssland om Esbokonventionen och i juli 2011 inledde Ryssland de interna förfaranden som är nödvändiga för en ratificering av denna konvention. Dessutom har samarbetet om miljöövervakning intensifierats inom ramen för partnerskapet mellan EU och Ryssland för modernisering.
- När det gäller förvaltningen av ekosystem kommer EU fortsätta att via Oslo- och Pariskonventionerna om skydd av den marina miljön i Nordostatlanten (Ospar) arbeta för att införa ett nätverk av skyddade marina områden i Arktis och att företa en bedömning av hur väl befintliga åtgärder klarar att hantera utvinning av olja och gas under extrema klimatförhållanden, eftersom denna verksamhet kan få betydande miljökonsekvenser. Kommissionen och olika EU-organ bidrar dessutom till arbetet med denna fråga via Arktiska rådets arbetsgrupp för skydd av den marina miljön i Arktis. EU fortsätter också att inom behöriga FN-organ föreslå att den biologiska mångfalden bör skyddas även inom sådana områden som faller utanför den nationella jurisdiktionen, eventuellt med hjälp av FN:s havsrättskonvention.
- EU avser också att förbättra sina kontakter med arktiska icke-statliga organisationer. Samtidigt har kommissionen intensifierat sin dialog om miljöpolitiken med berörda parter. Ett projekt som syftar till att skapa dialog mellan icke-statliga organisationer om arktiska miljöfrågor inleddes i juli 2011. Ett forum för icke-statliga organisationer anordnades för första gången i januari 2012. Meningen är att detta forum ska mötas två gånger om året.

Del 2 Sammanfattning av EU:s bidrag till Arktis sedan 2008

I enlighet med vad som efterlystes i rådets slutsatser från december 2009, innehåller denna andra del av det gemensamma meddelandet en genomgång av det växande antal åtgärder som EU redan genomför i regionen och en översyn av de frågor som tas upp i kommissionens meddelande om EU och Arktis, som offentliggjordes i november 2008. EU har en viktig och

¹⁷ Esbokonventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang utfärdades av Förenta nationernas ekonomiska kommission för Europa (FN/ECE). Den undertecknades i Esbo, Finland, 1991 och trädde i kraft 1997.

växande roll när det gäller att möta utmaningen att skapa ett effektivt miljöskydd och samtidigt utveckla Arktis ekonomiska potential på ett hållbart sätt. Detta åtagande styrks genom ett brett spektrum av verksamheter i den arktiska regionen med inriktning på frågor som klimatförändringar, miljöförstöring, hållbar förvaltning och hållbart utnyttjande av energi, råvaror och fiskeresurser samt nya ekonomiska verksamheter, t.ex. turism och nya trafiklinjer för sjötransport. Betydelsen av dialog med de arktiska staterna och ursprungsbefolkningarna i regionen betonas.

1. ATT SKYDDA OCH BEVARA ARKTIS I SAMARBETE MED DESS BEFOLKNING

Klimatförändringar och miljö

Det har gjorts framsteg när det gäller att få alla länder med stora utsläpp att garantera den nödvändiga minskningen av de globala utsläppen av växthusgaser. EU håller sin tidsplan när det gäller att uppfylla sina klimatförändringsåtaganden från Kyoto och har införlivat sitt åtagande om en minskning av växthusutsläppen med 20 % i lagstiftningen. Kommissionen har offentliggjort Färdplan för ett konkurrenskraftigt utsläppsnålt samhälle 2050¹⁸. EU-åtgärder inom området för viktig möjliggörande teknik, särskilt när det gäller att bidra till högteknologiska lösningar för produktion av ren energi, är ett annat inslag. Sammantaget kommer dessa att vara av avgörande betydelse för att minska klimatförändringarnas inverkan i Arktis. EU har även bidragit till utformningen av Durbanplattformen för förstärkta insatser¹⁹ i december 2011, där man efterlyser en överenskommelse om ett nytt samlat rättsinstrument till 2015. EU har också fortsatt att spela en framträdande roll i det internationella arbetet för att minska föroreningarna från långlivade organiska föroreningar, både genom Stockholmskonventionen och genom konventionen om långväga gränsöverskridande luftföroreningar (utfärdad av FN:s ekonomiska kommission för Europa).

Rapporten om EU:s belastning i Arktis och den politiska bedömningen²⁰ offentliggjordes i januari 2011. I den finns en översikt fram till 2030 över vilken inverkan som EU kan ha på nio olika områden, inklusive biologisk mångfald, transport, energi, fiske och klimatförändringar. Andra forskningsprojekt som åtnjuter EU-stöd (t.ex. Clear och ArcRisk) fyller kritiska kunskapsluckor när det gäller de gränsöverskridande föroreningarnas hälsokonsekvenser för den arktiska befolkningen. EU har också främjat användningen av miljökonsekvensbeskrivningar genom att efterleva Esbokonventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang och dess protokoll om strategiska miljöbedömningar. Kommissionen har fortsatt sin dialog med Ryssland om Esbokonventionen och i juli 2011 inledde Ryssland de interna förfaranden som är nödvändiga för en ratificering av denna konvention. Dessutom har samarbetet om miljöövervakning intensifierats inom ramen för partnerskapet för modernisering mellan EU och Ryssland, där detta är en prioriterad fråga. Europeiska miljöbyrån har med sina ryska partner kommit överens om ett antal initiativ rörande gemensam miljöövervakning, särskilt i Arktis, däribland inrättandet av ett system för insamling och spridning av data om vatten- och luftföroreningar, ett initiativ avseende långväga spridning av föroreningar samt en förbättrad hantering av avfall och farliga kemikalier.

¹⁸ KOM(2011) 112, 8.3.2011.

¹⁹ Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar (COP 17 i Durban).

²⁰ <http://arctic-footprint.eu>

En överenskommelse om katastrofförebyggande åtgärder och insatser vid katastrofer i Barentsregionen som förhandlats fram inom Barentsrådet (Beac) undertecknades av de berörda staterna 2008 och har ratificerats av parterna.

Stöd till urbefolkningar och lokalbefolkningar

EU har aktivt verkat för att få FN:s förklaring om urbefolkningars rättigheter antagen. EU strävar efter att integrera mänskliga rättigheter och frågor som rör urbefolkningar i alla aspekter av sin interna och yttre politik, bl.a. i sina politiska dialoger med tredjeländer och regionala och multilaterala organisationer. EU ger även ekonomiskt bistånd till organisationer inom det civila samhället som arbetar med frågor som rör urbefolkningar, särskilt via det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter (EIDMR).

Kommissionen har inlett en regelbunden dialog med urbefolkningarna i Arktis. Den 9 mars 2010 höll kommissionen en workshop med titeln Arctic Dialogue²¹. Detta initiativ fick positivt mottagande av de deltagande, som framhöll vikten av att företrädare för urbefolkningarna deltar i beslutsfattandet. Kommissionen träffade på nytt företrädare för urbefolkningarna i Tromsø (Norge) i januari 2011. Europeiska miljöbyrån bjöd dessutom in urbefolkningsgrupper till en workshop i juni 2011 för att diskutera hur man skulle kunna använda den kunskap som finns på lekmananivå och lokalt samt traditionell kunskap vid övervakningen av miljön i Arktis och bedömningen av utveckling och förändringar av betydelse för den arktiska befolkningen.

EU tillhandahåller betydande belopp genom olika initiativ som riktar sig till urbefolkningar och lokalbefolkningar. Finansieringsprogrammen under 2007–2013 års medfinansieringsperiod uppgår till 1,14 miljarder euro, eller till 1,98 miljarder euro om man räknar med medfinansieringen från EU-medlemsstaterna:

- Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf) för 2007–2013 anslog 4,3 miljoner euro i det gränsöverskridande underprogrammet Sápmi för att stödja den samiska befolkningen i arbetet med att utveckla det samiska kultur- och näringslivet på ett hållbart sätt²². Med en EU-finansiering på 34 miljoner euro (totalt 57 miljoner euro) har Interreg IVA Nord²³, i vilket underprogrammet Sápmi ingår, som mål att stärka attraktiviteten och konkurrenskraften i de nordligaste områdena i Finland, Sverige och Norge.
- Ungefär samma målsättningar gäller för programmet Botnia-Atlantica²⁴, som omfattar de norra regionerna i Finland, Sverige och Norge (av de totala medlen till programmet på 60,9 miljoner euro bidrar EU med 34,4 miljoner euro), och programmet Interreg IV A Sverige–Norge²⁵ (av de totala medlen till programmet på 68 miljoner euro bidrar EU med 37 miljoner euro).
- Programmet för norra periferin²⁶ omfattar Irland, Finland, Sverige, Förenade kungariket, Färöarna, Grönland, Island och Norge (med möjlighet till deltagande för

²¹ <https://webgate.ec.europa.eu/maritimeforum/content/1831>

²² Total finansiering 6,7 miljoner euro. Se: <http://www.interregnord.com/en/projects/sapmi/4-sapmi-borderless-development.aspx>

²³ <http://www.interregnord.com/en/projects.aspx>

²⁴ <http://www.botnia-atlantica.eu>

²⁵ <http://www.interreg-sverige-norge.com/>

²⁶ <http://www.northernperiphery.eu/en/projekt/main/>

Ryssland och Kanada). Av den totala budgeten på 59 miljoner euro bidrar EU med 35 miljoner euro. Programmet har till syfte att hjälpa avlägset belägna samhällen i norra Europa att utveckla sin ekonomiska, sociala och miljömässiga potential.

- Det gränsöverskridande regionprogrammet för Östersjöområdet²⁷ (för vilket EU:s finansiering uppgår till 217 miljoner av 278 miljoner euro), finansierar den bottniska gröna logistikkorridor som ska förbinda norra Skandinavien och Barentsområdet med slutmarknaderna i Östersjöområdet och Centraleuropa.
- Under perioden 2007–2013 investerar Eruf 243 miljoner euro i programmet för övre Norrland (Sverige) och 177 miljoner euro i programmet för mellersta Norrland (Sverige) för att öka regionernas konkurrenskraft²⁸. Samiska frågor är integrerade i de olika prioriterade områdena.
- Eruf-programmen för norra Finland²⁹ drivs med en total budget på 1,1 miljarder euro, varav 311,3 miljoner euro kommer från EU:s budget. Bland programmets prioriteringar finns åtgärder som utformats särskilt för samerna och som ska stödja företaganda och företagande på grundval av den samiska kulturen.
- Programmet Kolarctic³⁰ är ett av de 13 gränsöverskridande samarbetsprogram som för närvarande medfinansieras inom ramen för det europeiska grannskaps- och partnerskapsinstrumentet (EGPI) och Eruf. Programmets budget för 2007–2013 uppgår till 70,48 miljoner euro, varav 28,24 miljoner euro finansieras av EU. De norra regionerna i Finland, Sverige, Norge och Ryssland deltar i programmet.
- I den subarktiska delen av Barentsregionen finns ytterligare ett gränsöverskridande samarbetsprogram – Karelenprogrammet³¹ – som drivs med en total budget på 46,5 miljoner euro, varav 23,2 kommer från EU:s budget och den återstående delen består av bidrag från medlemsstaterna och Ryska federationen.

Inom ramen för partnerskapet för folkhälsa och socialt välbefinnande inom den nordliga dimensionen (NDPHS) har det utarbetats en arbetsplan för att förbättra mental hälsa, förebygga missbruk och främja barns utveckling och folkhälsan hos urbefolkningarna. Denna arbetsplan ska vara genomförd 2013.

När det gäller säljakt genomfördes ett brett offentligt samråd³², däribland med berörda ursprungsbefolkningar, innan EU:s förordning nr 1007/2009 om handel med sälprodukter antogs. Lagstiftningen har ifrågasatts av inuiterna. I september 2011 avvisade EU-domstolen en talan om ogiltigförklaring³³. Ytterligare ett mål är under behandling av domstolen. Dessutom har en WTO-panel har inrättats för att se över förbudet på begäran av Kanada och Norge.

²⁷ [Http://eu.baltic.net/project_database.5308.html? & AMP; & AMP. contentid = 70 & AMP contentaction = enda](http://eu.baltic.net/project_database.5308.html? & AMP; & AMP. contentid = 70 & AMP contentaction = enda).

²⁸ [Http://www.tillvaxtverket.se/huvudmeny/euprogram/programomraden ovrenorrland/och](http://www.tillvaxtverket.se/huvudmeny/euprogram/programomraden_ovrenorrland/och)
<http://www.tillvaxtverket.se/huvudmeny/euprogram/programomraden/mellerstanorrland>

²⁹ [Http://ec.europa.eu/regional_policy/atlas2007/Finland/FI1A_en.htm? 4](http://ec.europa.eu/regional_policy/atlas2007/Finland/FI1A_en.htm? 4)

³⁰ [Http://www.kolarcticenpi.info/ourprojects](http://www.kolarcticenpi.info/ourprojects)

³¹ <http://www.kareliaenpi.eu/en>

³² http://ec.europa.eu/environment/biodiversity/animal_welfare/seals/seal_hunting.htm

³³ Tribunalens beslut av den 6 september i mål T-18/10.

Forskning, övervakning och bedömning

EU och dess medlemsstater har under de senaste 10 åren sammantaget lämnat bidrag som gör dem till ledande bidragsgivare till den arktiska forskningen. EU-medel på omkring 200 miljoner euro har anslagits till forskning om Arktis. EU stöder forskning som är inriktad på hållbar utveckling och globala klimatförändringar, med syfte att främja förståelsen av sambandet med naturliga processer som påverkar Arktis. Särskild tonvikt läggs på klimatförändringar och, i ökande utsträckning, dess konsekvenser för lokalbefolkningar och ekonomisk verksamhet.

Tolv projekt som startats sedan 2008 inom ramen för EU:s sjunde ramprogram för forskning bidrar till att fylla luckor på ovanstående områden och till att förbättra den långsiktiga övervakningen av och tillgången till uppgifter om processerna i Arktis (både naturprocesser och sådana som orsakats av människan). Ytterligare åtta projekt stöder inrättandet av nya ledande forskningsnätverk och forskningsinfrastruktur i Europa, samtidigt som befintliga strukturer för ändamålet stärks. EU:s forskningsprogram har nära anknytning till alla arktiska stater. Färöarna, Norge och Island är länder som formellt är associerade till sjunde ramprogrammet och därför åtnjuter samma rättigheter som EU-medlemsstaterna enligt detta instrument. Dessutom har EU slutit avtal om vetenskapligt och tekniskt samarbete med Kanada, Ryssland och Förenta staterna. Dessa omfattar forskningsprogram på områdena miljö, hälsa, fiske, transport, energi och rymdteknik. Forskningspartner från dessa länder deltar regelbundet i FP7-åtgärder.

EU och projekt som stöds genom sjunde ramprogrammet bidrar aktivt till de internationella ansträngningarna för att främja polarforskning och sammanjämka internationella forskningsagendor. Ett exempel på detta är Internationella polaråret 2007–2009.

När det gäller att förbättra övervakningskapaciteten stöder EU det gemensamma miljöinformationssystemet (Seis), som har till syfte att modernisera de nuvarande rapporteringssystemen och skapa ett nätverk som ger onlinetillgång till data. Det är därför viktigt att förbättra kvaliteten på miljöinformation om Arktis och se till att sådana uppgifter hålls uppdaterade. På sikt bör detta leda till beslut som vilar på ett bättre kunskapsunderlag. EU stödjer dessutom andra program och initiativ med anknytning till den arktiska regionen, som t.ex. det europeiska jordövervakningsprogrammet (GMES), gruppen för jordobservation (Geo) och det globala systemet av jordobservationssystem (Geoss). Därutöver har Europeiska miljöbyrån arbetat med att inrätta nätverket för långsiktig observation av Arktis (Saon).

2. ATT FRÄMJA EN HÅLLBAR ANVÄNDNING AV NATURRESURSER

Kolväten och råvaror

Frågan om tillgång till råvaror är en viktig drivkraft för EU:s strävan att övergå till en ekonomi som baserar sig på högteknologi och är inriktad på att producera varor och tjänster med ett högt mervärde. Kommissionens meddelande om råvaror har bidragit till att förstärka den tredelade strategin för att uppnå en hållbar tillgång till råvaror: Tillförsel från de globala marknaderna (yttre pelare), hållbara leveranser från källor inom EU samt återvinning och resurseffektivitet.

Kommissionen har nyligen även antagit meddelandet EU:s energipolitik: Samarbete med partner utanför våra gränser³⁴, som innehåller en samlad strategi för EU:s yttre energipolitik som syftar till att förbättra insynen i energiöverenskommelser med tredjeländer, stärka samordningen mellan medlemsstaterna och utveckla energipartnerskap med viktiga länder.

Transporter

Ett viktigt politiskt mål för EU är att fullt ut följa bestämmelser och principer i internationell rätt enligt definitionerna i Unclos, däribland principerna om fri sjöfart och rätten till oskadlig genomfart³⁵. En studie om de rättsliga aspekterna av sjöfart i Arktis låg klar i april 2010³⁶.

Genom utvecklingen av de transeuropeiska näten håller det på att inrättas multimodala transeuropeiska förbindelser, vilka även omfattar de nordligaste delarna av Europa. Detta är till direkt nytta för Arktis. Dessutom håller samförståndsavtalet om den nordliga dimensionens partnerskap för transport och logistik (NDPTL) på att träda in i den operativa fasen, med utformning (för senare godkännande av parterna) av ett infrastrukturnät och potentiella prioriteringar för transportrelaterade projekt.

3. INTERNATIONELLT SAMARBETE

Målet för den politik för Arktis som EU håller på att utveckla är att det ska inrättas en konsekvent och samlad ram för sådana frågor där den arktiska regionen har en påverkan på EU och vice versa. Det är en politik som grundar sig på gällande internationell rätt (särskilt FN:s havsrättskonvention) och ett samarbete både med olika internationella organ som t.ex. Arktiska rådet och IMO och med de arktiska staterna, självstyrande områden, urbefolkningar, lokalbefolkningar och andra aktörer.

EU har ökat sitt deltagande i det arktiska samarbetet högst väsentligt sedan 2008, framför allt genom sina förbindelser med Arktiska rådet och dess medlemmar. Arktiska rådet är fortfarande det viktigaste organet för internationellt samarbete i regionen och det nyligen ingångna avtalet om samarbete vid flyg- och sjöräddning i Arktis är ett viktigt led i utvecklingen av detta samarbete.

Andra forum för det regionala samarbetet är Barentsrådet, som kommissionen är medlem i, och den nordliga dimensionen, som är en gemensam politik för EU, Island, Norge och Ryssland. Vid ministermötet 2010 (nordliga dimensionen) uppmanades styrgruppen för den nordliga dimensionen att utveckla ”den nordliga dimensionens arktiska fönster utan att orsaka dubbelarbete i förhållande till uppdragen för Arktiska rådet eller Barentsrådet”. Ministrarna noterade att man måste överväga hur urbefolkningen skulle kunna involveras i överläggningarna. Styrgruppen har inbjudit företrädare för urbefolkningen att delta i möten och begärt att man ska överväga ytterligare åtgärder när det gäller Arktis inom ramen för den nordliga dimensionens partnerskap och initiativ.

Samarbete sker även bilateralt med de arktiska staterna. Det arktiska samarbetet är dessutom regelbundet med på dagordningen för de bilaterala mötena med de arktiska staterna, särskilt Kanada, Ryssland och Förenta staterna, som är parter av strategisk betydelse för EU. Genom

³⁴ KOM(2011) 539 av 7 september 2011.

³⁵ Transitpassage anges även i rådets slutsatser.

³⁶ <https://webgate.ec.europa.eu/maritimeforum/content/2396>

besöken av den höga representanten/vice ordföranden Catherine Ashton och kommissionsledamot Damanaki i arktiska områden i Finland, Sverige, Norge, inklusive Svalbard, och Grönland, betonades regionens stora betydelse, samtidigt som möjlighet gavs att på platsen bedöma förändringarna och att diskutera utmaningarna med lokalbefolkningen, företrädare för same- och inuitsamhällena och experter på Arktis.

Dessutom har EU:s delegationer i de arktiska staterna en viktig roll när det gäller att förmedla relevant EU-politik till myndigheter och allmänhet och att informera EU om relevanta nationella verksamheter rörande Arktis i de arktiska staterna.

När det gäller Grönland möjliggör det nuvarande partnerskapet politisk dialog på områden av gemensamt intresse, utöver riktat ekonomiskt stöd, såsom forskning, råvaror och energi. Under perioden 2007–2013 kommer Grönland att motta EU-stöd på 25 miljoner euro per år i 2006 års priser. Det ekonomiska samarbetet under perioden 2007–2013 är inriktat på utbildning, och både Grönland och Danmark har uttryckt intresse för att hålla kvar fokus på den sektorn också under den kommande budgetperioden (2014–2020). Partnerskapet mellan EU och Grönland är ett komplement till partnerskapsavtalet om fiske mellan EU och Grönland (FPA), och reglerar EU:s ekonomiska bidrag för utveckling utanför fiskeriområdet. Eftersom det nuvarande protokollet till partnerskapsavtalet om fiske löper ut i slutet av 2012, paraferades ett nytt treårigt protokoll i februari 2012. Enligt det nya protokollet kommer EU årligen att bidra med ett ekonomiskt stöd, inbegripet sektorsspecifikt stöd, till Grönland på högst 17,8 miljoner euro. Europeiska miljöbyrån och Grönland undertecknade 2010 ett samarbetsavtal i syfte att stödja en hållbar utveckling och att skydda och förbättra miljön genom riktad, relevant och tillförlitlig information till beslutsfattare i Grönland och Europa. I januari 2012 undertecknade Europeiska miljöbyrån och Grönlands hälso- och sjukvårdsministerium ett avtal om miljö- och hälsofrågor.